# ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Я, Євгенія Нелопко , дружина загиблого захисника України Дениса Нелопка , пишу цей відкритий лист від себе та від імені інших родин загиблих захисників, похованих у секторі військових поховань нового кладовища Черкас. Це родини , з якими ми разом переживаємо описані нижче події , обговорюємо проблеми та домагаємося їх вирішення. Вони поділяють викладену тут позицію і готові підписатися під кожним написаним нижче словом.

Ми хочемо розповісти про пережите, пояснити причини нашого об'єднання та донести нашу позицію повністю. У публікаціях і телевізійних сюжетах ми неодноразово бачили лише окремі фрагменти своїх слів. Через це поза увагою залишалися важливі обставини, наші вимоги та слова вдячності людям, які допомагають нам.

За кожною могилою в секторі військових поховань — життя людини, яка захищала Україну. За кожною родиною — своя історія втрати, очікування, любові та нездійснених планів.

Я понад три роки шукала свого чоловіка Дениса, який вважався зниклим безвісти на Бахмутському напрямку. Увесь цей час жила надією на його повернення, подумки будувала плани нашого щасливого сімейного життя, уявляла, як разом виховуватимемо донечку, якій сьогодні шість років. Підтвердження його загибелі зруйнувало всі ці сподівання.

Тепер для мене, як і для інших родин, чиї рідні поховані на цьому кладовищі, надзвичайно важливо мати місце, куди можна прийти з донькою, побути поруч із моїм чоловіком, її татом, розповісти йому про наше життя, дитячі успіхи та навчання. Так само цього потребує кожна наша родина.

Саме тому стан могил, якість пам'ятників і ставлення до місця спочинку наших рідних мають для нас таке велике значення.

**Як виникло питання щодо пам'ятників**

Після поховання, коли ми потроху почали оговтуватися від пережитого, з'ясувалося, що на новому кладовищі планують встановлювати пам'ятники, які відрізняються від установлених на Алеї Героїв кладовища №4.

Я добре знаю, як облаштовані поховання на Алеї Героїв, адже там похований мій брат. Під час оформлення поховання чоловіка в ТЦК мене запевнили, що на новому кладовищі будуть такі самі пам'ятники. Водночас запропонували підписати аркуш без зображення споруди — лише з текстом про згоду на встановлення пам'ятника, який буде затверджений згодом.

У час тяжкого горя я покладалася на надані мені пояснення. Побачити конкретний вигляд майбутнього пам'ятника можливості не було.

Подібні запитання виникли й в інших родин. Особливо після того, як у міській раді архітектор із Києва Дербін представив варіант пам'ятника у формі козацького хреста без надгробної плити. Багато хто з нас побачив зовсім інше рішення, ніж те, на яке розраховував.

Ми почали звертатися до міської влади, щоб обговорити це питання, пояснити свої побажання та зрозуміти, як ухвалюватиметься остаточне рішення.

**Чому ми маємо претензії до роботи Романа Соболя**

Вважаємо за необхідне послідовно викласти обставини, з яких постала наша оцінка роботи директора департаменту житлово-комунального комплексу Романа Ігоровича Соболя.

Із лютого 2026 року, коли він очолив департамент, до початку поховань був час, щоб з'ясувати стан підготовки території, наявність і зміст проєктної документації, результати досліджень ґрунтів та передбачені рішення щодо водовідведення. На нашу думку, належної уваги цим питанням приділено не було. Надалі навіть родини не могли отримати зрозумілого пояснення: який саме проєкт реалізують, що ним передбачено та які роботи виконані.

20 червня 2026 року, під час підготовки першої могили, під верхнім шаром ґрунту завтовшки приблизно пів метра було видно суцільну глину. Саме ці фактичні умови викликали в нас сумніви щодо достовірності висновків про склад ґрунту, на які спиралися під час підготовки території.

Ми не беремося встановлювати, хто і з яких причин міг надати недостовірні дані. Але вважаємо, що побачене вже тоді мало стати приводом для керівника департаменту звірити результати досліджень із фактичними умовами, запросити фахівців та організувати додаткову перевірку. За її результатами потрібно було визначити, чи необхідні зміни до проєкту, зокрема щодо дренажу та водовідведення.

Для цього не потрібно було чекати, поки вода затопить могили. Саме своєчасне залучення спеціалістів і є частиною відповідальної управлінської роботи.

Наступним випробуванням для нас стало спілкування щодо пам'ятників. Звернувшись до міської ради, ми були спрямовані до Соболя Романа Ігоровича. Близько місяця чули обіцянки розібратися, зателефонувати, зібрати родини та все обговорити. Проте конкретного рішення, зрозумілого плану й визначених строків не отримали.

Потім нам повідомили про його відрядження на водний форум до Румунії та подальшу відпустку. Для родин це виглядало як самоусунення керівника від питань, з якими ми до нього прийшли. Він поїхав, а ми залишилися з невирішеними проблемами й очікуванням чергової відповіді.

14 вересня представники понад 35 родин зібралися біля міської ради. Ми прийшли, щоб нас почули та пояснили, що відбувається з місцем поховання наших рідних.

Міський голова тоді перебував у відрядженні. Нас вислухала Валентина Василівна Ярмолич, яка виконувала його обов'язки, та пообіцяла допомогти з усуненням проблем. Після цієї зустрічі на кладовищі встановили ємність із водою та два біотуалети.

До чистоти води залишалися зауваження, але це вже були конкретні дії у відповідь на наші звернення.

**Підтоплення могил і реакція відповідальних осіб**

22–23 вересня після тривалого дощу сектор військових поховань затопило. Вода стояла між могилами, а на окремих похованнях утворилися глибокі провали ґрунту. Ми наголошуємо на цьому, бо побачене було значно страшнішим за звичайне просідання землі.

Для людей, які нещодавно поховали найдорожчих, це стало новим тяжким потрясінням.

Дякуємо родинам, які допомагали на місці, працівникам комунального підприємства та його директору Костянтину Кулику — за оперативне реагування, відкачування води та допомогу в усуненні наслідків підтоплення.

За інформацією, яку мали родини, Соболь Роман Ігорович на той час уже повернувся з-за кордону й перебував у Черкасах. Однак на кладовищі під час допомоги родинам ми його не бачили. Особистої участі керівника профільного департаменту, якої очікували в такій ситуації, не відчули.

26 вересня відбулася поїздка родин на Національне військове меморіальне кладовище. Соболь Роман Ігорович із нами не поїхав, пояснивши, що мав на цей день інші плани. Департамент представляв його заступник Андрій Миколайович Наумчук.

Для нас участь директора була важливою. Це була можливість разом побачити облаштування меморіального простору, почути фахівців і безпосередньо обговорити побажання родин. Після пережитого підтоплення ми очікували, що ці питання стануть для керівника департаменту пріоритетними.

Після втручання міського голови Анатолія Васильовича Бондаренка роботи з водовідведення активізувалися. Проте оголошені строки їх завершення постійно переносилися. Ми чули пояснення про фінансування, техніку та погоду, а потребували зрозумілого графіка й виконання домовленостей.

Навіть погодження зразка заяви на встановлення тимчасової споруди, за нашим досвідом, тривало близько десяти днів. І знову питання вдалося вирішити після втручання міського голови.

Саме з цієї послідовності подій складається наша оцінка роботи керівництва департаменту: питання не були належно опрацьовані заздалегідь, звернення родин затягувалися, а усунення наслідків потребувало постійного особистого втручання міського голови.

Залишилися в нас запитання і після повідомлених результатів службового розслідування щодо закордонної поїздки Соболя Романа Ігоровича. Пояснення про невикористання бюджетних коштів на відрядження не дало повного розуміння всіх обставин, які викликали запитання. Водночас перекази про можливий відпочинок за кордоном ми не подаємо як документально встановлений факт.

Наші основні претензії стосуються виконання посадових обов’язків і того, що відбувалося на кладовищі в цей час.

**Якість тимчасових намогильних споруд**

Після дощів на встановлених тимчасових козацьких хрестах частково змилася фарба, з’явилися численні тріщини, а на деяких відламалися окремі елементи. Споруди, які мали стояти просто неба до встановлення постійних пам’ятників, почали руйнуватися вже приблизно через місяць - два .

За інформацією, яку нам повідомили в департаменті ЖКК, вартість однієї такої споруди становить 12 тисяч гривень. Це суттєві бюджетні витрати, які вимагали відповідального ставлення до якості придбаного.

Департамент ЖКК як орган управління комунальним підприємством, на наше

переконання, мав забезпечити перевірку надійності цих споруд до їх масового встановлення. Потрібно було переконатися, що матеріал і покриття витримуватимуть дощ, сонце, перепади температури та мороз. За необхідності — залучити фахівців і провести випробування зразків у штучно створених погодних умовах.

Це цілком передбачувані умови для споруди на кладовищі. Її придатність до них потрібно було перевірити заздалегідь.

Тому пояснення, що вироби виявилися неякісними й їх перероблять, ми вважаємо недостатнім. Заміна пошкодженого потрібна, але вона не скасовує питання про відсутність належного контролю до встановлення хрестів.

Для нас це ще й додатковий біль: приходити до могили рідної людини та бачити потрісканий хрест, облущену фарбу чи відламані частини, які постійно підфарбовують та підклеюють .

**Люди, які допомогли налагодити діалог**

Дякуємо «Патронатній службі» , яка зустрілася з нами, почала підтримувати зв’язок із родинами та організувала поїздку на Національне військове меморіальне кладовище і зустріч з архітектором Сергієм Дербіним .

Під час цієї поїздки ми змогли поставити запитання та розповісти, якими хочемо бачити місця спочинку наших рідних. Сергій Дербін вислухав нас і пообіцяв працювати над гідним пам’ятником з урахуванням наших побажань.

Ми створили свою робочу групу, почали обговорювати варіанти й працювати з дизайнеркою міської ради Оксаною Величко . Щиро дякуємо їй за ідеї, увагу до наших слів і конструктивну співпрацю.

Ця робота показала, що родини готові слухати фахівців, обговорювати пропозиції та шукати спільне рішення. Для цього потрібні відкритість і повага до нашої думки.

**Чому більшість родин обрала православний хрест**

Після пошкодження тимчасових споруд більшість родин підтримала їх заміну на православні хрести.

Я маю власний приклад: на могилі мого брата на Алеї Героїв хрест і надгробне облаштування стоять понад два роки без подібних проблем, а де в кого і три роки . Наше рішення спиралося також на досвід, який ми бачимо на інших похованнях.

За проведеним нами голосуванням, 64 родини підтримали православний хрест, дві обрали козацький. Ми поважаємо вибір цих родин.

На сьогодні затверджено два варіанти тимчасових споруд. Частина родин уже написала заяви на заміну та очікує практичного виконання.

Для нас важливо, щоб кожна родина могла побачити запропонований варіант і свідомо погодити облаштування могили своєї рідної людини.

**Що змінилося після втручання міського голови**

30 вересня відбулася зустріч родин у міській раді під головуванням Анатолія Васильовича Бондаренка . За її результатами було надано доручення щодо усунення озвучених нами

проблем.

На сьогодні роботи з дренажу та водовідведення завершено. Хоча це відбулося пізніше обіцяного, сподіваємося, що виконані роботи захистять поховання від повторного підтоплення.

З'явилася облаштована автобусна зупинка.

За дорученням міського голови саме департаменту архітектури доручено організувати роботу над майбутнім постійним пам'ятником із залученням архітектора Сергія Дербіна та представників родин загиблих. Уже відбулося засідання робочої групи, на якому обговорювали наші пропозиції та бачення.

Для нас показово, що після описаних проблем організацію цієї роботи міський голова доручив департаменту архітектури. Ми сприймаємо це як усвідомлення необхідності змінити підхід до вирішення питання, з яким керівництво департаменту ЖКГ, на нашу думку, належним чином не впоралося.

Відповідальним за роботи та стан сектору військових поховань визначено Андрія Миколайовича Наумчука . Він узявся до роботи та веде з родинами конструктивний діалог. Сподіваємося на подальшу постійну комунікацію й виконання домовленостей.

Ми бачимо ці зміни та цінуємо їх. Чекаємо завершення заміни тимчасових намогильних споруд за поданими заявами й подальшої послідовної роботи над постійними пам'ятниками.

**Чому ми об'єдналися**

Ті, хто не переживав подібної втрати, можуть запитати: що ж вас досі не влаштовує?

Ми вже чули різні пояснення наших дій: що родини надто емоційні, що проблема «висмоктана з пальця», що за нами стоїть ТЦК або ще хтось, що ми прагнемо популярності, готуємося до виборів чи виконуємо чиєсь замовлення проти Романа Ігоровича Соболя.

Тому хочемо відповісти прямо: ми не йдемо на вибори, не займаємося політичним піаром і не використовуємо пам'ять наших загиблих рідних для здобуття популярності. Нас не організовував ТЦК, ми не виконуємо чиїхось політичних або особистих замовлень. Ми самоорганізувалися, бо зіткнулися зі спільними проблемами на місці поховання найдорожчих нам людей.

Щодо припущень, нібито хтось «замовив Соболя», відповімо прямо: **Роман Ігорович сам себе «замовив» — своїми діями, бездіяльністю та ганебним ставленням до родин загиблих.** Саме так ми оцінюємо наслідки тривалих обіцянок без своєчасного результату, неналежного контролю якості тимчасових споруд і затягування вирішення нагальних проблем.

Щоб побачити ці недоліки, нам не потрібні були сторонні підказки чи чиєсь замовлення. Ми самі приходили до затоплених могил, бачили пошкоджені хрести, слухали обіцянки й чекали їх виконання. Наша критика постала з пережитого нами та з результатів роботи очолюваного ним департаменту.

Особливо боляче нам було почути висловлювання про «проблему, висмоктану з пальця», яке, за почутим нами коментарем журналістам, озвучив один із високопоставлених чиновників міської ради

Ми сприйняли ці слова як знецінення пережитого. Затоплені могили та потріскані хрести можна було побачити на власні очі.

Так, ми говоримо емоційно. За кожним нашим словом — чоловік, син, брат, батько наших дітей, якого вже неможливо повернути. Водночас наші вимоги конкретні та зрозумілі: належний стан поховань, якісні пам'ятники, врахування думки родин і відповідальна робота посадовців.

**Особиста подяка міському голові**

Шановний Анатолію Васильовичу!

Від себе та від родин, які підтримують цей лист, щиро дякую Вам за те, що Ви нас почули.

Дякуємо за особисту участь, зустрічі, готовність вислуховувати наші аргументи та втручатися в ситуації, які тривалий час залишалися невирішеними.

Особливо цінуємо Ваше вміння переглядати свою позицію та враховувати думку родин. Саме так відбулося з рішенням про можливість заміни тимчасових козацьких хрестів на православні зі збереженням вибору для тих, хто бажає залишити козацький хрест.

Дякуємо за допомогу у вирішенні питання водовідведення, за доручення департаменту архітектури організувати роботу над постійними пам'ятниками та за Вашу особисту участь у питанні заміни тимчасових споруд.

Ми бачимо, що ця ситуація для Вас важлива. Бачимо конкретні зміни після Ваших доручень. Саме тому хочемо, щоб наші слова вдячності прозвучали відкрито та повністю.

Анатолію Васильовичу, Ви підтримали нас, і ми готові бути у Вашій команді в цій спільній роботі — заради гідного вшанування наших захисників.

Водночас просимо Вас дати належну оцінку роботі підлеглих, через дії та бездіяльність яких, на наше переконання, виникли описані проблеми. Команда потребує контролю, а там, де люди не справляються зі своїми обов'язками — відповідних управлінських рішень.

Працівники міської ради мають працювати на користь громади, чути людей і відповідати за результат. Громада — це й наші родини, які сьогодні потребують підтримки, уважного ставлення та допомоги.

Ваша участь допомагає виправляти ситуацію, до якої призвели недоліки в роботі відповідальних служб. Ми вдячні за це та сподіваємося, що надалі такі питання вирішуватимуться своєчасно, без необхідності щоразу звертатися особисто до міського голови.

**Звернення до журналістів і громади**

Пишу цей лист також тому, що в оприлюднених матеріалах ми неодноразово не знаходили своїх слів подяки міському голові та людям, які нам допомогли. Хочемо, щоб громада почула і нашу критику, і нашу вдячність.

Просимо засоби масової інформації поширити цей відкритий лист. У разі скорочення просимо зберегти зміст нашої позиції та не вилучати обставини, необхідні для її розуміння.

Ми хочемо мати можливість прийти до могил своїх чоловіків,батьків,синів і братів, побути поруч, помовчати, привести своїх дітей та онуків. Хочемо бути впевненими, що місце їхнього останнього спочинку буде доглянуте, пам’ятники надійні, а до пам’яті про них ставляться з повагою.

Наші рідні віддали своє життя за незалежність та територіальну цілісність України. Збереження гідної пам’яті про них — спільна відповідальність родин, громади та влади.

**Євгенія Нелопко,**
**дружина загиблого захисника України Дениса Сергійовича Нелопка,**
**від себе та від імені родин загиблих Захисників України , які підтримують цей відкритий лист.**

**Підпис :** _Нелопко Є. О_

**Дата:** 05 .11 . 2026 р

**Підписи родин загиблих Захисників України**

**1.Нелопко Євгенія Олексіївна (дружина загиблого Нелопко Дениса Сергійовича)**

**2.Гнатуша Тетяна Валеріївна (дружина загиблого Гнатуші Михайла Валелерійович)**

**3.Анісімова Олена Анатоліївна (мати загиблого Браташа Евгена Сергійовича)**

**4..Якимчук Любов Тихонівна (мати загиблого Якимчук Валентина Андрійовича)**

**5.Горпинко Наталія Анатоліївна (мати загиблого Горпинко Ігоря Руслановича)**

**6.Науменко Ірина Володимирівна (мати загиблого Науменко Олександра Олександровича)**

**7.В'язовська Інна Миклаївна (колишня дружина загиблого Бондаренко Сергія Олеговича)**

**8.Кисіль Людмила Миколаївна (мати загиблого Кисіль Андрія Олеговича)**